

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Αρχαιολογία του τοπίου: θεωρητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

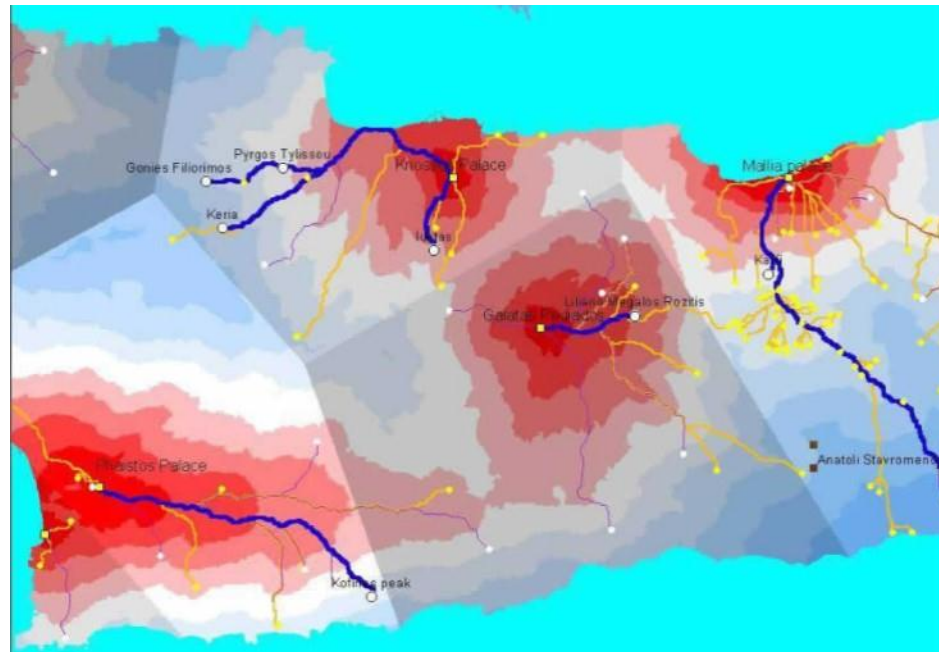
Ενότητα 3.5: Minoan peak sanctuaries: building a
cultural landscape using GIS

Γιώργος Βαβουρανάκης

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

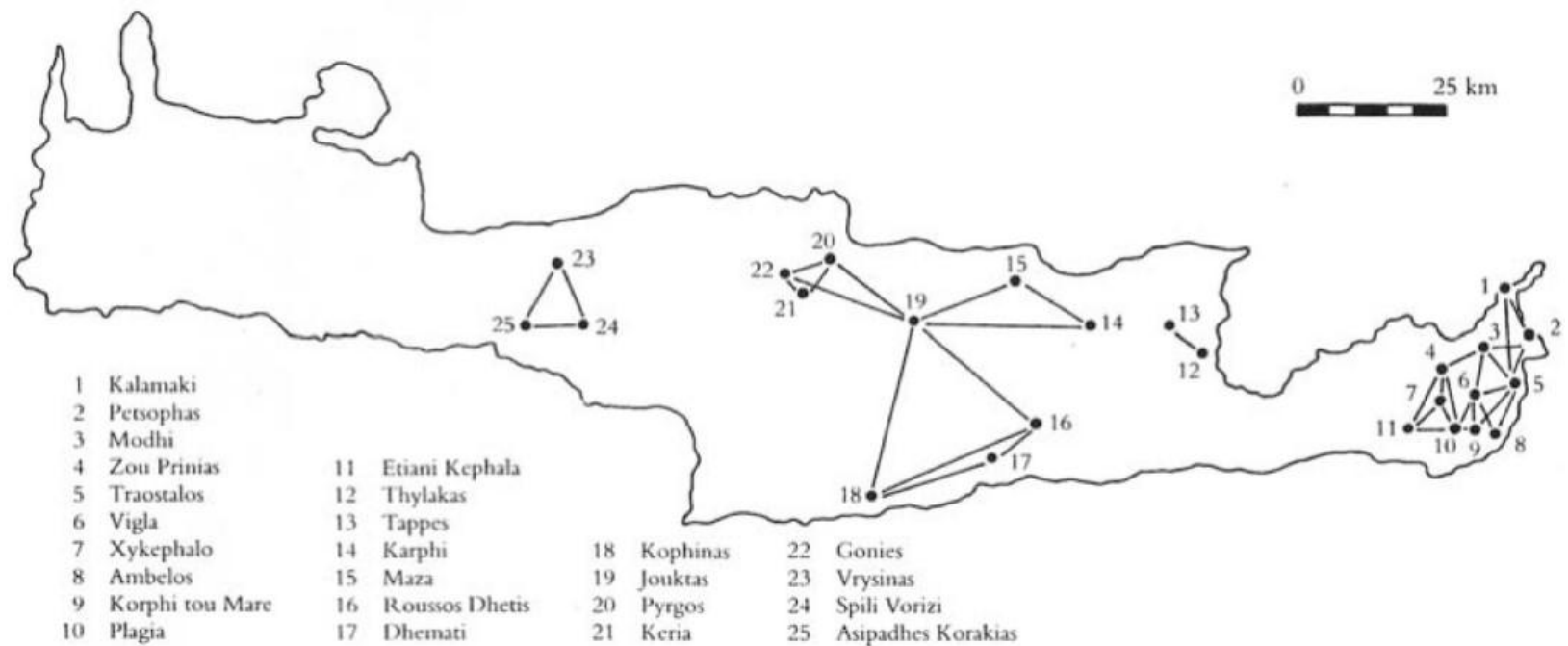
Minoan peak sanctuaries building a cultural landscape using GIS

Steven Soetens

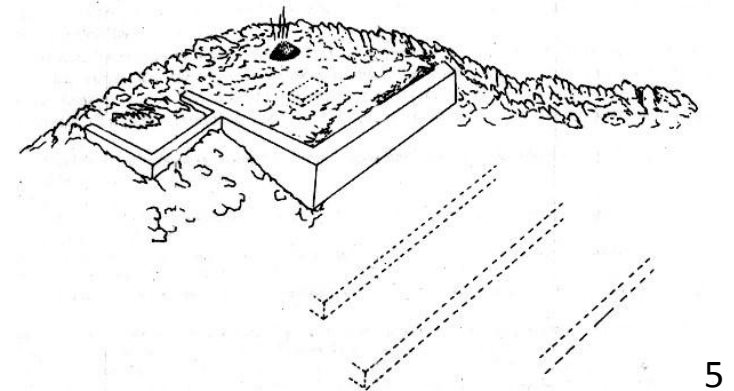

Τα ιερά κορυφής στην Κρήτη

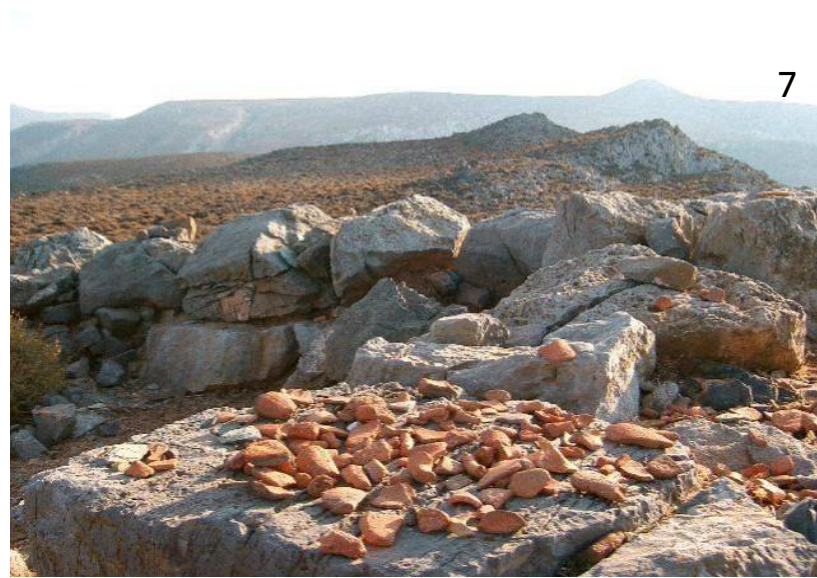

2

Πετσοφάς

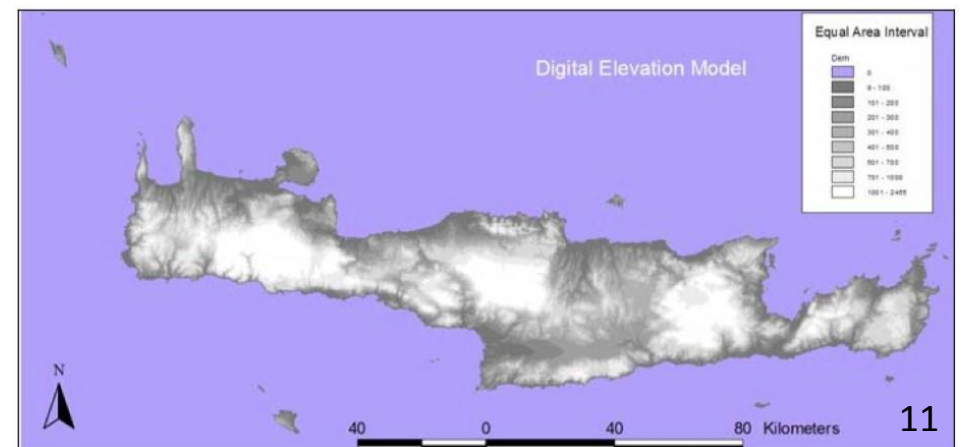
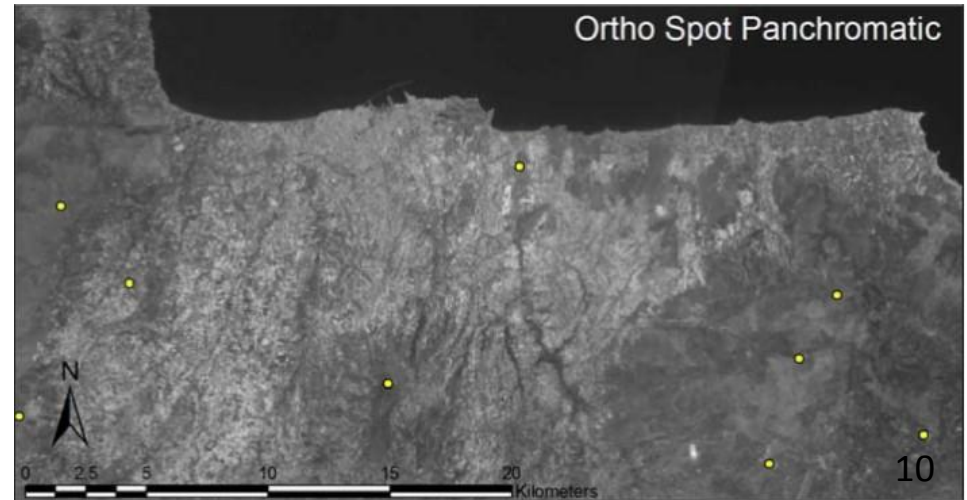

Πετσοφάς [2]

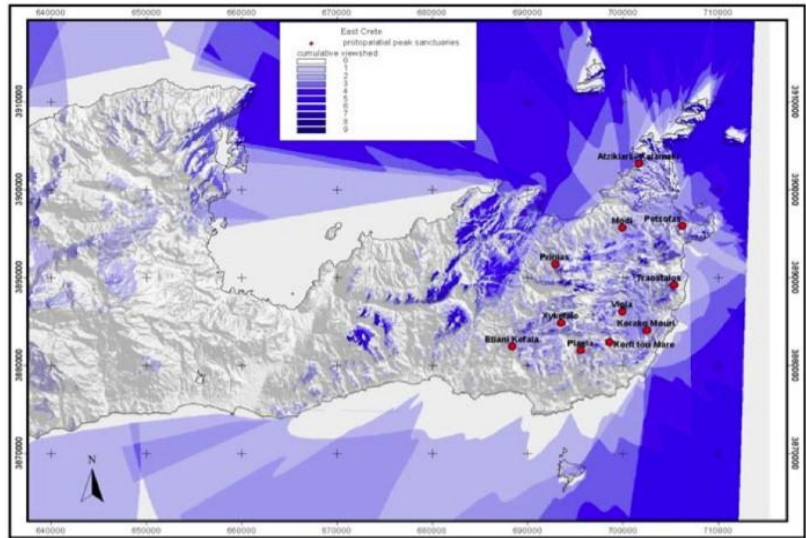
Χάρτες περιοχής και ψηφιακό μοντέλο εδάφους

- Περιοχή 50 μ. X 50μ.
- Υψόμετρο
- Κλίση
- Προσανατολισμός
- Σκίαση
- Ποτάμια, σπήλαια, πηγές κλπ., ως διανύσματα
- Γεωλογικοί σχηματισμοί ως πολύγωνα
- Χρήση γης

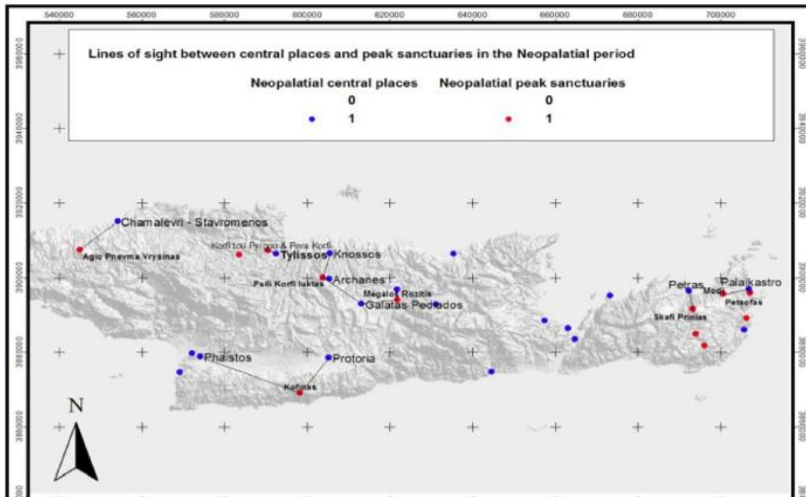

Ερωτήματα ΓΠΣ

- Ανάλυση κόστους
  - Απόσταση
  - Κλίση
  - Δυσκολία
  - Χρόνος
  - Χρήση γης
  - Γεωλογία
- Ορατότητα
  - Συσχετισμός ανθρώπου με χώρο

12

13

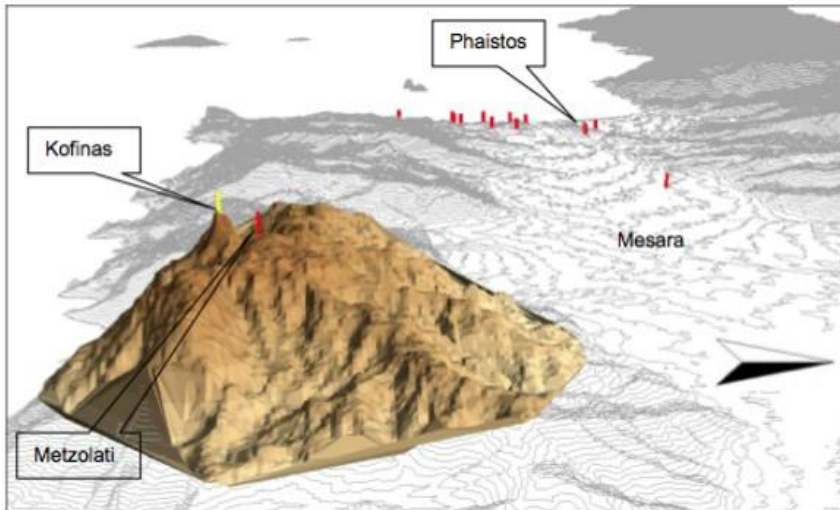
Σχέση ιερών - οικισμών

- Πανοραμική θέα πολλών οικισμών
- Περιορισμένη θέα
- Απόσταση/κόστος από οικισμό
- Η «ουδετερότητα» των ιερών κορυφής
- Η σημασία του φυσικού βράχου
- Διάρκεια στο χρόνο
- Διακοινοτικές τελετουργίες
- Κατανάλωση φαγητού και ποτού

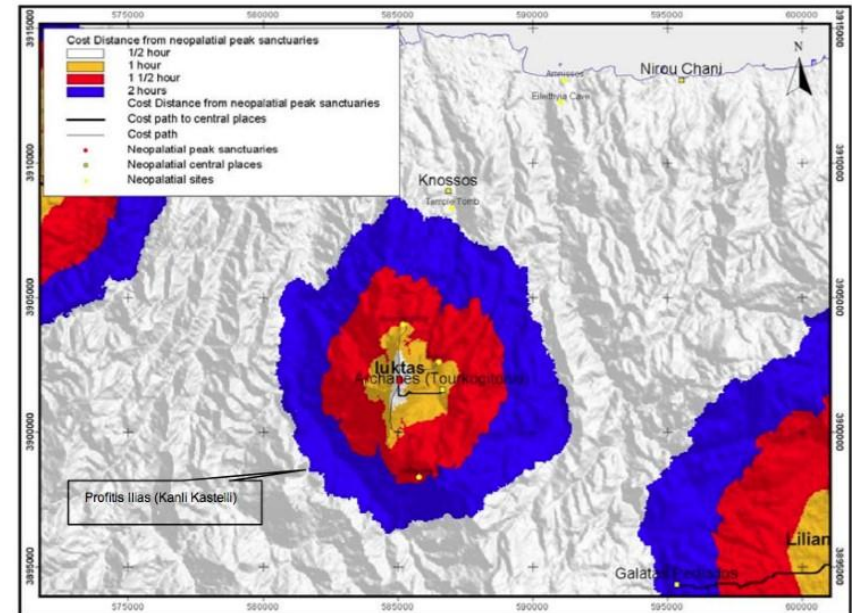

Παραδείγματα

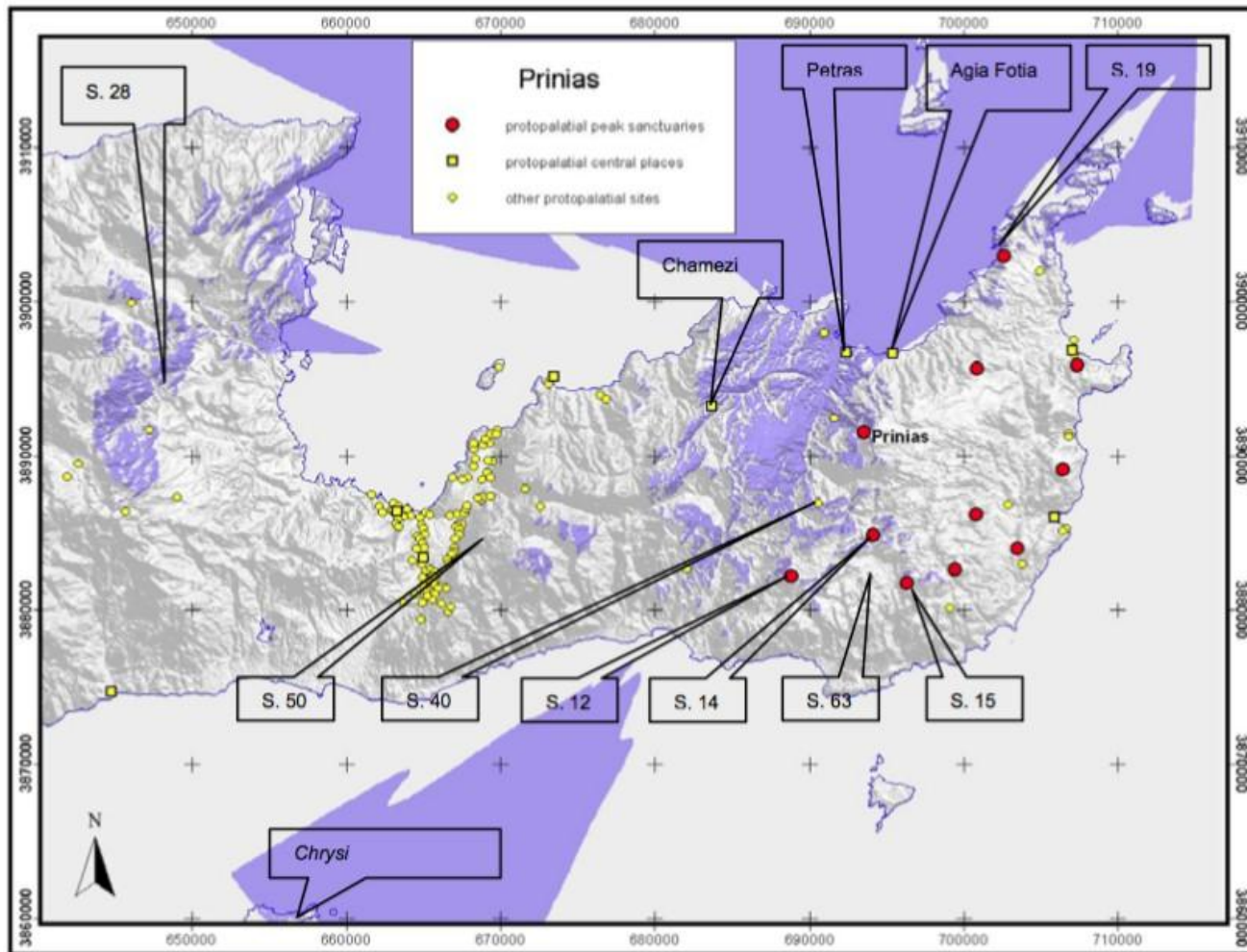
14

15

Ορατότητα μεταξύ ιερών κορυφής

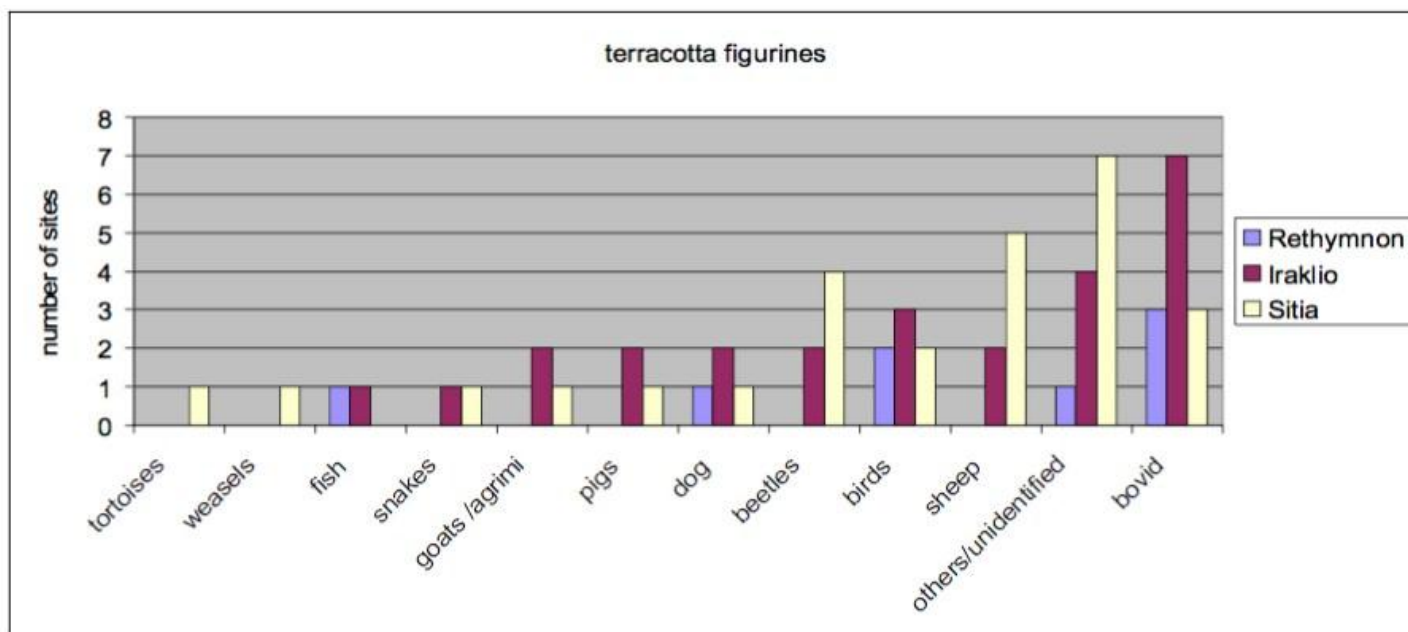

16

Τοπικές διαφοροποιήσεις

- Διαφοροποίηση ειδωλίων
- Εθνοαρχαιολογικά παράλληλα

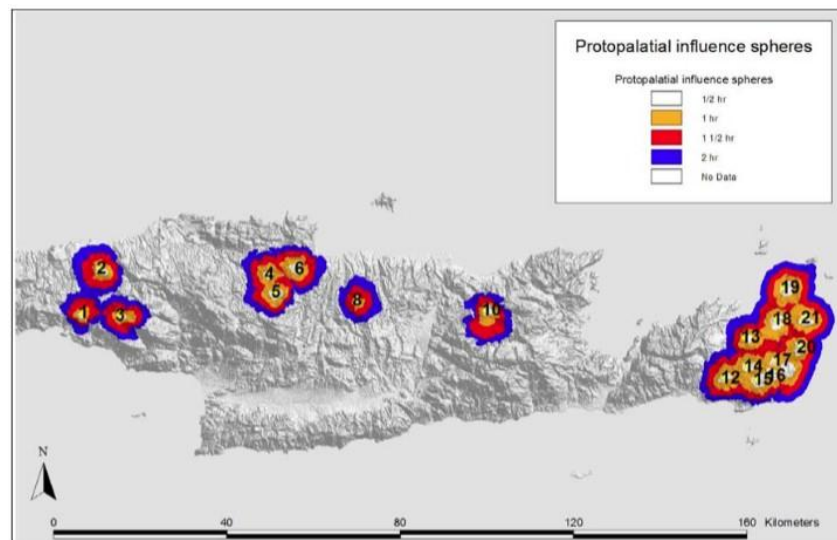
17

18

Χαρακτηριστικά θέσεων

- Υψόμετρο <1500 μ.
- Ταύτιση 92 θέσεων
  - 22 σίγουρα ιερά κορυφής
  - 7 πιθανά
  - 13 ορεινές θέσεις
  - 11 πιθανές ορεινές θέσεις
  - 14 ορεινά ιερά
  - 25 άλλες θέσεις
- Κάθε ιερό αντιστοιχεί σε παρόμοια έκταση γης

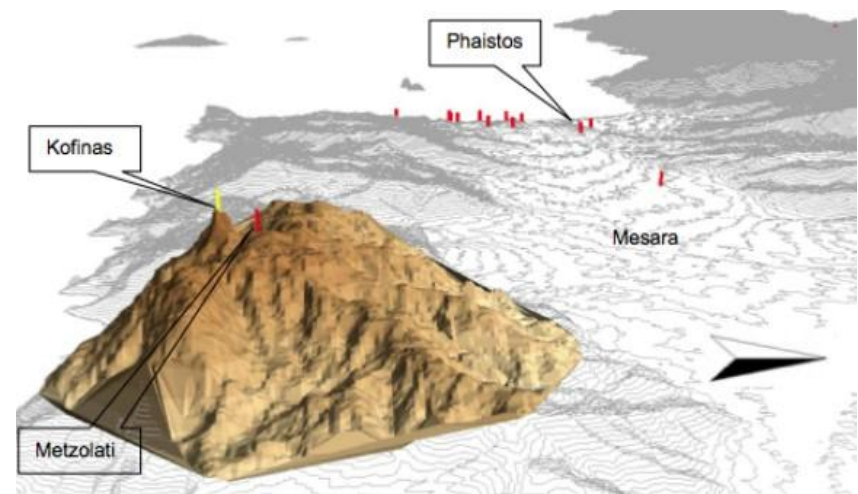

19

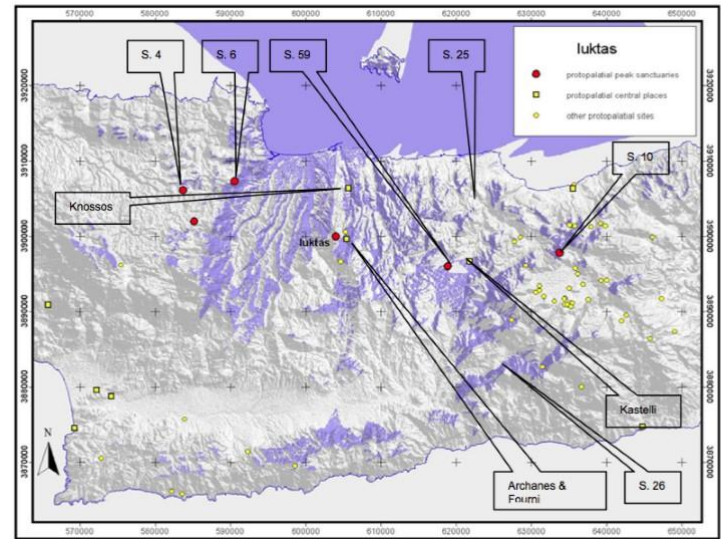
Σχέση ιερών με ιστορία οικισμών

- Γιούχτας: ΠΜ ΙΙ
- Πετσοφάς, Τραόσταλος, Βορίζι, Ατσιπάδες: ΠΜ ΙΙΙ
- Αύξηση στη ΜΜ, μαζί με οικισμούς
- Σχετική ουδετερότητα σε σχέση με συγκεκριμένους οικισμούς
  - Το ζήτημα του Γιούχτα σε σχέση με Αρχάνες και Κνωσό
- Συσχετισμός με κτηνοτροφία (π.χ. Καρφί)
- Μείωση στη ΜΜ ΙΙΙ
- Σχεδόν εξαφάνιση στην ΥΜ Ι

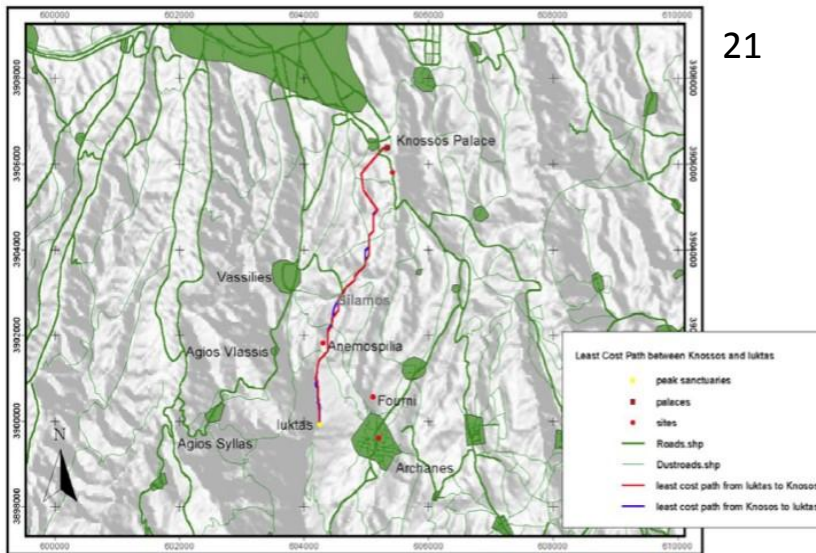

Γιούχτας

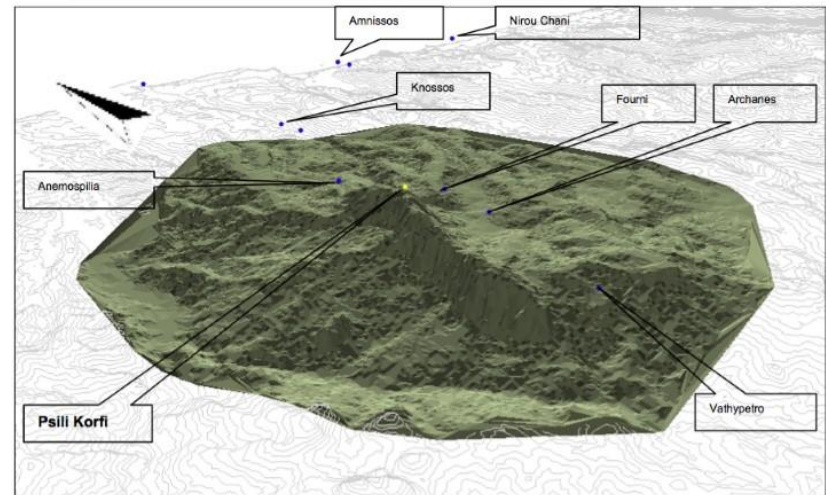
- Περιφερειακά ιερά του Γιούχτα
- Η σημασία του ποταμού Καιράτου

22

21

23

Νεοανακτορικά ιερά

- Λιγότερα σε αριθμό
- Μη τυπικά σε χαρακτηριστικά
- Συνήθως με κτήρια
- Αποθέσεις κύρους
- Σχέση με ανάκτορα;

Τέλος

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη εδώ <http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH366/>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Γιώργος Βαβουρανάκης 2015. Γιώργος Βαβουρανάκης. «Αρχαιολογία του τοπίου: θεωρητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις. Ενότητα 3.5: Minoan peak sanctuaries building a cultural landscape using GIS». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://opencourses.uoa.gr/courses/ARCH11/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/4)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: Εικόνα Κρήτης από Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα. Copyrighted.

Εικόνα 2: Χάρτης της Κρήτης με τις θέσεις των ιερών κορυφής. Peatfield, A.A.D., 1992. Rural ritual in Bronze Age Crete: The peak sanctuary at Atsipadhes, Cambridge Archaeological Journal 2.1: 59-87. Copyrighted.

Εικόνα 3: Φωτογραφία Παλαίκαστρο: Στο κέντρο η περιοχή του Ρουσσολάκκου και στο βάθος η κορυφή του Πετσοφά. Copyrighted.

<http://www.aegeussociety.org/images/uploads/excavations/vavouranakis-2011/Vav-2011-fig17-l.jpg>

Εικόνα 4: Κάτοψη από την ανασκαφή του Πετσοφά στις αρχές του 20ου αιώνα. Copyrighted.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/4)

Εικόνα 5: Αναπαράσταση της μεσομινωικής φάσης του ιερού της κορυφής. Copyrighted.

Εικόνα 6: Φωτογραφία Πετσοφάς, Ιερό Κορυφής στο Παλαίκαστρο, Ανατολική Κρήτη. Copyrighted.

Εικόνα 7: Πετσοφάς ιερό κορυφής. Copyrighted.

http://members.explorecrete.com/uploads/1129306852/gallery_25_7_15188.jpg

Εικόνα 8: Composite Sacred horns of lime plaster from Peak Sanctuary of Petsofas, Siteia, Crete. Middle Minoan. Copyrighted.

http://www.webcrete.net/images/stories/sights/archaeological_sites/petsofas-1.jpg

Εικόνα 9: Γυναικεία ειδώλια από το ιερό κορυφής του Πετσοφά. Copyrighted.

Εικόνες 10-11: Ψηφιακό υψομετρικό μοντέλο της Κρήτης από τον Steven Soetens. Copyrighted.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (3/4)

Εικόνες 12-13: Εικόνες Κρήτης από Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα. Steven Soetens. Copyrighted.

Εικόνες 14-15: Εικόνες από τα ιερά κορυφής Κόφινας και Γιούχτας, μέσα από Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα. Steven Soetens. Copyrighted.

Εικόνα 16: Εικόνα από Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα όπου απεικονίζεται η ορατότητα μεταξύ ιερών κορυφής. Steven Soetens. Copyrighted.

Εικόνα 17: Διάφορα ειδώλια. Copyrighted.

Εικόνα 18: Διάγραμμα εμφάνισης διαφόρων ειδωλίων σε τρεις περιοχές της Κρήτης - Ρέθυμνο, Ηράκλειο και Σητεία. Copyrighted.

Εικόνα 19: Εικόνα με τα χαρακτηριστικά θέσεων των ιερών κορυφής στην Κρήτη. Steven Soetens. Copyrighted.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (4/4)

Εικόνα 20: Εικόνα από το ιερό κορυφής Κόφινας, μέσα από Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα. Copyrighted.

Εικόνα 21: Εικόνα από Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα του ιερού Γιούχτα και του ποταμού Καιράτου. Steven Soetens. Copyrighted.

Εικόνα 22: Εικόνα από Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα του ιερού Γιούχτα και των περιφερειακών ιερών. Steven Soetens. Copyrighted.

Εικόνα 23: Τρισδιάστατο μοντέλο του ιερού κορυφής Γιούχτα. Steven Soetens. Copyrighted.

